

Έρωσ Ἡρωσ

Έρωσ-Ἡρωσ

Διήγημα

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Ἡ βάρκα αραγμένη στην ακρογιαλιάν, ἡ παρούμα δεμένη ἔξω εἰς ἓνα βράχον, δίπλα εἰς τὴν ἄμμον του Χειμαδιού, παραπέρα ἀπὸ τὸ Μικρὸ Μουράγιο τῆς Πιάτσας, κάτω ἀπὸ τὸν βραχώδη κρημνὸν του Πανωμαχαλά.

Και ὁ μικρὸς ναύτης, ὁ Γιωργῆς τῆς Μπούρμπαινας, ἐξαπλωμένος ἐπάνω εἰς τὴν πρύμνην, με μίαν βελέντζαν τυλιγμένος, βωβός, ἀκίνητος, με ανοικτά τὰ ὄμματα, σπινθηρίζοντα εἰς τὸ σκότος, ωμοίαζε με τὸν δράκον του παραμυθίου κατὰ τούτο, ὅτι ἐκοιμάτο με ανοικτὸν τὸ ὄμμα.

Δεν ἐξήρχετο στεναγμὸς οὔτε πνοή ἀπὸ τὸ στόμα του. Τὸ στήθος του δεν ἐκοιλούτο. Θα ἔλεγεσ ὅτι ἀνέπνεε πρὸς τὰ ἔσω, ὅτι ἔζη μόνον ζωὴν ἐνδόμυχον.

Εἶχαν περάσει τὰ μεσάνυκτα πρὸ πολλοῦ. Ολίγα φῶτα ἐφαίνοντο ἀκόμη λάμποντα ἀμυδρῶς εἰς τοὺς φεγγίτας τῶν οικιών, ολόγυρα, σιμά εἰς τὴν ακρογιαλιάν. Γαλήνιος ἡ θάλασσα ἐκοιμάτο, καὶ μόνον εἰς τὴν ακροπελαγιάν ὡς ρογχάλισμά τῆς ἐρρόχθει, ἐφλοίσβιζε μελαγχολικῶς φωσφορίζον τὸ κύμα. Καὶ ἡ βάρκα ἐκινεῖτο ελαφρά, ὡς διὰ τῆς ἀπαλωτέρας μητρικῆς θωπείας. Καὶ ὁ φωσφορισμὸς τοῦ κύματος ἀπῆντα εἰς τὸν σπινθηρισμὸν τοῦ ὄμματος τοῦ ναύτου. Ἦτο καρφωμένον, ἐμπηγμένον ἀτενῶς τὸ ὄμμα του εἰς ἐν σημεῖον, εἰς μίαν οικίαν, ὑψηλά, ὄχι μακρὰν, ἐπάνω ἀπὸ τοὺς βράχους. Ἀνοικτά ἦσαν τὰ παράθυρα, αἱ ὑαλοὶ κλεισμένοι, φῶς μέγα ἐφεγγεν εἰς τὰς ὑάλους. Καὶ ἐβλεπεσ συχνά εἰς τὸ φῶς ἐκεῖνο σκιάσ κινουμένασ, φεύγουσασ εἰκόνας, πρόσωπα καὶ ἰνδάματα. Ὁ μικρὸς ναύτης ἐκοίταζεν ἀπλήστως, καὶ δεν ἀνέπνεεν οὔτε ἐμορμύριζεν.

Ἦκουε μετὰ πολλοὺς ἄλλοὺς κρότους καὶ ἤχους καὶ μετὰ ὕπνους καὶ ὄνειρα καὶ νευρικοὺς τιναγμοὺς, ἤκουε πότε-πότε σιγῶντα καὶ πάλιν θορυβούντα διὰ μακρῶν βιολιά, λαγούτα, λαλούμενα. Καὶ ἐνωτίζετο ρυθμικὸν κρότον χοροῦ, καὶ ἐνηχεῖτο ἄσματα καὶ ἐκδηλώσεισ χαράσ καὶ εὐθυμίας. Καὶ ὅλα του ἐφαίνοντο ἀσυνάρτητα, ἀκατάληπτα καὶ βόμβος ἀναρθρὸς ἤχει εἰς τὰ ὦτα του. Δι' αὐτὸν δεν ὑπῆρχε πλέον ἄσμα οὔτε φθόγγος οὔτε ἤχος, ἱκανὸς νὰ ἐκφράσῃ τὸ τι ὑπέφερε.

Του εἶχεν εἰπεῖ ἀποβραδύσ ὁ κυβερνήτης τῆς βάρκασ, ὁ καπετάν Κωνσταντῆς ὁ Σιγουράντσασ:

— Αὔριο, πρωί-πρωί, με τὸ καλὸ, ἔχουμε ναῦλο, θα τοὺσ κουβαλήσουμε πέρα. (ἔδειξε τὴν συνοικίαν ἐπάνω εἰς τὸν βράχον, καὶ εἶτα ἔκαμε κυματοειδή κίνησιν τῆσ χειρόσ πρὸς δυσμάσ). Νά 'χῆσ τὸ νου σου.

— Ποιανούσ θα κουβαλήσουμε; ἠρώτησεν ὁ μικρὸς ναύτης.

— Δεν ξέρω τί ὦρα θα ξεμπερδέψουμε, ἐπανέλαβεν ὁ κυβερνήτης, δεικνύων ἐπιμόνωσ τὴν συνοικίαν. Μπορεῖ νὰ μασ σηκώσουν τὸ ταχύ-ταχύ, πρὶν φέξι. Νά 'χῆσ τὸ νου σου.

— Ποιοὶ εἶναι πού θα μασ σηκώσουν; ἠρώτησεν πάλιν ὁ Γιωργῆς.

— Καλὰ εἶναι νὰ πλαγιάσεισ μεσ στη βάρκα. Θέλεις πάλι νὰ πασ στη γριά σου νὰ κοιμηθῆσ, πρὶν χαράξι, νά 'σαι στο πόδι, ἄμα βγῆ ὁ ἀστέρας. Τάχατεσ πὼσ ντρέπεται ἡ νύφη, κατάλαβεσ, νὰ τὴν караβώσουνε, νὰ κινήσῃ ἀπ' τὸ χωρίο μέρα μεσημέρι. Νά 'χῆσ τὸ νου σου.

— Ποιά νύφη; ἠρώτησεν με χάσκον τὸ στόμα ὁ Γιωργῆς.

Ἀλλ' ὁ Σιγουράντσασ ἀπήλθε, χωρὶσ ν' ἀπαντήσῃ.

Ὁ μικρὸς ναύτης δεν ἦτο ἐνήμεροσ εἰς ὅλασ τὰς εἰδήσεισ καὶ εἰς ὅλα τὰ συμβάντα του χωρίου. Ἐταξίδευε δύο φοράσ τὴν εβδομάδα, μικρά ταξιδάκια, πότε κατὰ διμηνίαν ἐν μακρότερον, τὰ ὁποία ὅλα ὁ καραβοκύρησ του, ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, περιέγραφε δι' ἐπιρρημάτων ὡσ ἐξῆσ: Πότε πέρα, πότε ἀντίκρου, πίσω, μέσα, πάνω, πότε κάτω. Μίαν φοράν, χαριζόμενοσ εἰς ἓνα χερσαίον, εὐηρεστήθη νὰ ἐπεξηγήσῃ τί ἐσήμαινον τὰυτα. Ἦ πέρα, στα χωριά, ἢ ἀντίκρου, στο Γριπονήσι, ἢ πίσω, στην Κεχρεά, ἢ μέσα, στη Στυλίδα, ἢ πάνω, στη Σαλονίκη, ἢ κάτω, στον Πειραιά.

Ὁ Σιγουράντσασ εἶχε κάμει πολλὰ ταξίδια, καὶ πρὶν περάσῃ στα χαρτιά κυβερνήτης με τὴν φελούκαν αὐτήν.

Είχε φάγει την θάλασσαν με την φούχταν. Απέκτησε δύο ή τρεις βρατσέρας ιδικάς του, έπεσεν έξω ή εβούλιαξε και με τας τρεις, και τώρα ήτο μόνον διά τα “χαρτιά” караβοκύρης. Η βάρκα αυτή, η Ελεούσα, όπως την ωνόμαζαν, ήτο κτήμα του Γιωργή του Μπούρμπα. Την είχαν αποκτήσει με τους κόπους του, όχι από κληρονομίαν, ούτε από στραβού διαβόλου, ούτε από κελεπούρι. Μικρός-μικρός, από τότε που εγύριζε ξυπόλυτος, μ' ένα βρακί αιωνίως ανασηκωμένον ως τα γόνατα, μ' ένα υποκάμισον έως τους αγκώνας ανασκουμπωμένον, κρατών μικρόν γάντζον με καλαμιάν, τον οποίον παρ ολίγον θα εχρειάζετο να μάθη ο ίδιος την γύφτικην τέχνην διά να τον κατασκευάση αφού επί εβδομάδας και μήνας επαρακαλούσε τον Γιαλαδρίτσαν, τον Γύφτον του ναυπηγείου, να του τον φτιάση, προσφέρων αυτός το σίδερον, το οποίον είχε κλέψει από τον πεσμένον έξω σκελετόν μιας σκούνας, και δεν τον έπειθε· τέλος, μετά πολλά, μίαν Κυριακήν πρωί, επέτυχε να τον εύρη ξεμέθυστον, και τον εκατάφερε να σφυρηλάτηση το σίδερον, αναλαβών αυτός να δουλεύη τας φύσας, και ούτω ηξιώθη ν' αποκτήση γάντζον· από τότε, λέγω, που εγύριζε με τον γάντζον του από ακρογιαλιάν εις ακρογιαλιάν, θαλασσωμένος μέχρι μηρών και βουβώνων, κυνηγών τα οχταπόδια, εβγάζων κοχύλια και σκουλήκια διά δολώματα, πηγαίνων ως μούτσος με όλες τες βάρκες και τες ψαροπούλες, από τότε είχαν αρχίσει να πιάνη λεπτά. Και εικοσαετής ήδη είχαν αποκτήσει την βάρκαν αυτήν με τον ιδρώτα του.

Αλλ' ο γραμματεύς του λιμεναρχείου του γ' παραλίου τμήματος δεν ηθέλησε να του δώση πασάγιο ούτε δίπλωμα κυβερνήτου, λέγων ότι ήτο παραπολύ νέος δια να κυβερνά πλοίων, και φρονών ίσως ότι θα είχαν εξοδεύσει όλα όσα είχαν εις το ναυπηγείον, και ήτο ανάγκη να κάμη ολίγα ταξίδια, υπό άλλον κυβερνήτην, διά να του μείνουν τίποτε λεπτά.

Εν τοσούτω ο Σιγουράντζας είχε την έξιν του προστάσσειν, και εφέρετο προς τον Γιωργήν ως προς μούτσον, ή, αν θέλετε, μούστον, δηλαδή νέον ανάγκην έχοντα προστασίας και συμβουλών. Ο νέος τον ηνείχετο προς καιρόν, ελπίζων ότι τάχιστα θ' απέκτα “τας απαιτουμένας ναυτικές γνώσεις” διά να λάβη δίπλωμα.

Χθες ακόμη, το Σάββατον, είχαν επαναπλεύσει από το τελευταίον ταξίδι, και σήμερον Κυριακήν, το βράδυ, ο κυβερνήτης έδιδεν εις τον Γιωργήν τας ατελείς εκείνας πληροφορίας και τας ασαφείς οδηγίας, ότι καλόν θα ήτο να διανυκτερεύση επί της λέμβου, διότι είχαν ναύλον, και πιθανόν ήτο ν' απέπλεον λίαν-λίαν πρωί, καθόσον “η νύφη εντρέπετο να μπαρκάρη μέρα μεσημέρι”. Ποία νύφη;

Δεν ήτο ενήμερος εις τας ειδήσεις του χωρίου. Ήτο άνθρωπος της θαλάσσης και όχι της ξηράς. Αλλ' ήτο πιστός εις το καθήκον του.

Άμα ενύκτωσεν, εδείπνησε λιτώσ με την μητέρα του, την γραϊάν χήραν Μπούρμπαιναν, και με τα δύο μικρά παιδιά της υπάνδρου αδελφής του, είτε εσηκώθη, εφόρεσε τα ναυτικά του, ήναψε το φαναράκι, εκαληνύκτισε την γραϊάν μητέρα του, επήρε την ευχήν της, λέγων ότι θα κοιμηθή εις την βάρκαν, διότι θα έχουν ταξίδι αύριον το πρωί.

Η γραϊά ηθέλησε να του κάμη μερικές παρατηρήσεις, διατί να κοιμηθή εις την βάρκαν και όχι εις το σπίτι, αλλ' αυτός, μη γνωρίζων ποίας αφορμάς είχαν εκείνη, δεν έδωκε προσοχήν, ουδέ υπώπτευσε τίποτα. Επέμεινεν ότι ήτο καλύτερον να πλαγιάση εις την βάρκαν, και απήλθε.

Διευθύνθη εις τον βράχον του Πανωμαχαλά, κατέβη με ασφαλές βήμα, έφθασεν εις την ακρογιαλιάν, έσυρε την μπαρούμαν, το σχοινί της βάρκας, κ' επήδησε μέσα. Εκρέμασε το φανάρι από ένα σκαλμόν, προς τα έσω της λέμβου, έψαξε κάτωθεν της πλώρης, έβγαλε μίαν καπόταν, μίαν βελέντζαν κ' έν προσκέφαλον, εξεδύθη την καμζόλαν του, έστρωσεν επάνω της πρύμνης, έκαμε τρεις σταυρούς προς ανατολάς, κ' εξηπλώθη επί του προχείρου στρώματος.

Απεκοιμήθη σκεπτόμενος τους αινιγματώδεις λόγους του καπετάν Κωνσταντή, του караβοκύρη. Μετά πολλήν ώραν ανετινάχθη υπό σφοδρού κλονισμού κ' εξύπνησε. Τί ήτο;

Τουφεκίες, τρομπονίες. Φώτα και χαρές αντικρύ. Έπειτα πάλιν ύπνος, όνειρον, εγρήγορις, πνίκτης, κακός εφιάλης. Έπειτα φθόγγοι μελωδικοί και βιολιά και λαγούτα. Πού; Απέναντί του, άνωθεν του κρημινού, ύπερθεν του κατωφερούς βράχου, εις μίαν μικράν οικίαν. Τα παράθυρα κατάφωτα, και ζωή και κινήσις εκεί διακόπτουσα την ομαλήν ηρεμίαν και κρατούσα των μονοτόνων ψιθύρων της νυκτός. Τί συνέβαινεν;

Εφαίνετο να είναι οικογενειακή τις χαρά κ' εορτή. Κάτι ως γάμος.

Όταν είδε την οικίαν και την ανεγνώρισεν, ο νέος ησθάνθη μέσα, βαθιά εις τα σωθικά του, σπαραγμόν απερίγραφτον.

Υπανδρεύετο λοιπόν το Αρχοντώ; Αυτή τάχα ήτο εκείνη, περί ης ωμίλει ο Σιγουράντσας; Αυτή, η νύφη;

Είχε μάθει προ ημερών ότι η μάννα της την επανδρολογούσε μ' ένα νοικοκύρην στεργιώτην, από κει πέραν απ' τα Εικοσιτέσσερα Χωριά. Πού τον ήυρε;

Τάχα δεν υπήρχαν γαμβροί εις την πατρίδα, εις το ωραίον χωρίον, το παραθαλάσσιον; Και δεν ήτο αυτός, εις μεταξύ όλων, καλός γαμβρός; Διατί εβιάζετο η μάννα της; Αλλά διατί να υποπτεύση ότι εκείνη, περί ης είχαν είπει ο Σιγουράντσας, ήτο αυτή, η εύμορφη κόρη; Από πού κι ως πού; Τάχα δεν υπήρχον άλλαι νύμφαι; Και διατί αυτή;

Διατί; Διότι ιδού, γάμος εγίνετο, καθ' όλα τα φαινόμενα, εκεί.

Δυνατόν να εγίνετο γάμος. Καμμία πτωχή εξαδέλφη της θα υπανδρεύετο εις δανεικόν σπίτι, εις το σπίτι της μητρός της Αρχοντώς. Όχι, δεν ηδύνατο να το πιστεύση ότι ήτον αυτή.

Το Αρχοντώ είχε καιρόν. Ήτο σχεδόν ομήλιξ με αυτόν, ένα χρόνον μικροτέρα. Δεκαεννέα ετών. Αυτός την είχε γνωρίσει από μικρήν. Μαζί έπαιζαν. Εκείνη με τες κούκλες της, με τα νινιά και με τα προικιά της. Αυτός με τα караβάκια του, τ' αρμίθια και τις απετουινίες του.

Εκείνη έπαιζε “τα συμπεθερικά” με δύο ή τρεις άλλας κορασίδας, οπού υπάνδρευαν τες κούκλες των κ' εψέλλιζαν χελιδονιστί η μία με την άλλην:

— Αχ, σ'μπεθερίτσα μ' πλιό, να φέρουμε πλιό τον μπακλαβά, πως καμαρών' η νύφη, σ'μπεθερίτσα μ' πλιό. Να κ' η τέμπλα με τα προικιά, νύφη, νύφη κι γαμπρός, σ'μπεθερίτσα μ' πλιό.

Κι αυτός απ' έξω από τον μικρόν αυλόγυρον ήκουε τους ψιθυρισμούς και τα κορασιώδη καμώματα, κ' εκολλούσε το μάτι του στην χαρασμίδα της πόρτας, διά να ιδή, οπού την είχαν μανδαλωμένην από μέσα, κλείσασαι αυτόν έξω, αι σκληραί και τρυφεραί και φίλαντοι. Και άλλοτε η Αρχοντώ έπαιζεν ενώπιον του το “ανέβα μήλο - κατέβα κίτρο”, και αυτός έχασκε βλέπων, και εφλέγετο ν' αρπάξη με τα δόντια το πορτοκάλι, καθώς ανέβαιναν εις το ύψος και κατέβαιναν εις το λευκόν χεράκι της φιλοπαίγμονος μικράς.

Και άλλοτε πάλιν έπαιζαν οι δύο τους “τον δείχτην”, οπού ήτον μία απλή κόκκινη κλωστή, μεταβαλλομένη τεχνηέντως εις την χείρα της μικράς πότε εις πριόνι, πότε εις καράβι, πότε εις τραπέζι, πότε εις τυλιγάδι και εις αργαλειόν. Και πάλιν άλλοτε έπαιζαν, εκείνη με τα δύο χέρια της, αυτός με το έν δάχτυλον του, το “Δώ' μ' φωτίτσα — έλα παραπανίτσα”, οπότε, καθώς ανέβαινε με το δάχτυλόν του εις το τελευταίον σκαλοπάτι, το σκυλί, το οποίον ενήδρευεν από μέσα από τας δύο παλάμας της, οπού παρίστων οικίαν, και τα συνημμένα δάκτυλα της σκάλαν, τον έπιανε και τον εδάγκανε και τον εκυνηγούσε, γαύ! γαύ! Ό της αθώας παιδιάς, οπού είναι κρίμα να μην είναι τις ακόμη παιδί διά να την παίξη!

Και τώρα η μάννα της την επροξένευε, και την επανδρολογούσε, και ήθελε να την κάμη νοικοκυράν. Το είχε ακούσει αυτός προ ημερών να ψιθυρίζεται εις την γειτονιάν, πλην η μάννα της ήτον πολύ κρυφοδάκωτη γυναίκα, και όσον και αν την εψάρευαν οι γειτόνισσες, δεν θα επρόδιδε ποτέ το μυστικόν της.

— Λόγια του κόσμου, γειτόνισσα. Πού έχω 'γω καιρό ακόμα! Εμένα το κορίτσι μ' δεν το επήραν τα χρόνια μπροστά, ας παντρευτούν οι μεγάλες δα! Του Κατερνιώ τ' Μπαρμπαγιάννη, κι του Μαριώ τς Κάλληνας, κι του Βάσω τς Χατζηγιώργινας, τί σ'νέριο τς έχει; Εμένα τ' Αρχοντώ μ' τώρα ακόμα άρχισε να κεντά τα προικιά τς.

Πολλοί οπού την ήκουαν να διαμαρτύρεται ούτω την επίστευαν, και αι γειτόνισσαι έμενον εν υποψία και δυσπιστία, αλλά χωρίς τεκμήριον ή βεβαιότητα, και μόνον ο Νταλντογιάννης, κατά το φαινόμενον απλοϊκός άνθρωπος, οπού εγύριζεν εις όλες τις γειτονιές κ' εκουβαλούσε εις τα σπίτια στάμνες με νερό προς μιαν δεκάραν την μιαν, εύρε φράσεις διά να ερμηνεύση τας υποψίας όλων:

— Μην την ακούτε, έτσι τα λέει. Απ' την περηφάνια τς, γιατί θα κάμη καλόν γαμπρό, νοικοκύρη απ' το Μπρομύρ'. Κι τα λέει τάχα για να ριξ' όξου τς άλλες απού 'ναι ανύπαντρες. Δεν τ'νε βλέπετε που δεν μαζώνει τα χείλια τς απ' τη χαρά τς;

Πλην ο Γιωργής δεν έτυχε ν' ακούση τους συμπερασμούς του Νταλντογιάννη, και ήτον παιδί της θάλασσας, όχι από εκείνους οπού αγαπούν να κάθονται εις την παραθαλάσσιον αγοράν και ν' αργολογούν. Και πάλιν ένας από εκείνους είχε σπεύσει προ ημερών να του πάρη τα συχαρίκια, ότι υπανδρεύετο το Αρχοντώ, άλλως θα ήτο

εν μακαρία αγνοία. Και αφ' ετέρου η μάννα του ήτον, και αυτή, κρυφή γυναίκα, κατ' άλλον τρόπον, και δεν επεθύμει μεν να νυμφευθή ο υιός της τόσο γρήγορα, έχαιρε δε ενδομύχως αν υπανδρεύετο το Αρχόντω.

Την Πέμπτην είχε αποπλεύσει ο νέος εις το τελευταίον ταξίδι. Την Παρασκευήν η γραία επληροφόρηθη θετικώς ότι ο αρραβών είχε γίνει πολύ κρυφά, και ότι ο γάμος θα ετελείτο πάλιν κρυφά, κατά το δυνατόν, την ερχομένην Κυριακήν. Η Μπούρμπαινα ευχαριστήθη, ελπίσασα ότι, κατά πάσαν πιθανότητα, ο υιός της δεν θα επανήρχετο προ της Δευτέρας, και δεν θα ήτο εδώ εις τον γάμον. Διότι υπώπτευν, ήξευρε και ησθάνετο ότι ο Γιωργής έτρεφε παιδικόν αίσθημα προς την Αρχόντω.

Αλλά παρ' ελπίδα, η υπόθεσις του ταξιδίου ετελείωσε γρήγορα, ή ο καιρός ήτο πολύ ευνοϊκός, και η βάρκα επέστρεψε το Σάββατον, αργά την νύκτα. Τότε συνεκινήθη η γραία και εφοβήθη. Ο Γιωργής δεν είχε μάθει τίποτε ειμή περί επικειμένου αρραβώνος. Την άδειαν του γάμου είχαν αναβάλει να την λάβουν την Κυριακήν, άμα θα ενύκτωνε. Το μυστήριον θα ετελείτο παράωρα, μεσάνυχτα. Ο Γιωργής δεν ήξευρε τίποτε απ' όλα αυτά. Όταν ο νέος ανήγγειλεν ότι θα είχαν ναύλον διά την Δευτέραν το πρωί, η γραία τον ηρώτησε διά πού, και ποίους θα μετέφεραν. Ο Γιωργής είπεν ότι ο κυβερνήτης του ήξευρεν, ότι δεν είχε εξηγηθή, και το κάτω-κάτω ολίγον τον έμελεν. Η γραία δεν είχεν αφορμάς να υποπτεύση ότι το ταξίδι αυτό είχε καμμίαν σχέσιν με τον γάμον.

Ελέχθη μεν ότι η νύφη θα επήγαινε να κατοικήση εις το χωρίον του γαμβρού, εις τα σπίτια του, εις τα νοικοκυριά του, αλλ' επιστεύετο ότι θα παρήρχοντο ημέραι προ της μετοικεσίας. Αλλ' η για-Μαρουδίτσα, η μήτηρ της Αρχόντως, φαίνεται ότι εβιάζετο να κουβαλήση την κόρην της πέραν, καθώς είχε βιασθή και να την “κουκουλώση” μίαν ώραν αρχύτερα.

Άλλως, ποίαν τάχα ενόει ο Σιγουράντσας, ο караβοκύρης, λέγων ότι “εντρέπετο να караβωθή η νύφη μέρα-μεσημέρι”;

Ποία νύφη;

Η γραία τον παρεκίνησε να μείνη στο σπίτι να κοιμηθή. Ανελογίζετο ότι, αν και ήσαν γείτονες με την οικίαν της μητρός της Αρχόντως, και αν ήκουε θορύβους και εκρήξεις χαράς εις τον ύπνον του ο Γιωργής, αυτή θα τον επαρηγόρει και θα προσπάθει να τον αποπλανήση· και έπειτα θα τον είχε σιμά της, εμπρός εις τα μάτια της.

Ο Γιωργής όμως ήθελε να υπάγη στην βάρκαν, όχι διότι του είχε παραγγείλει ούτω ο κυβερνήτης του, αλλά διότι πάντοτε ηρέσκετο κ' επρωτίμα να κοιμάται εις την βάρκαν. Η μάννα του ήτο πλέον γραία και δεν ηδύνατο να τον νανουρίση εις την κούνιαν του ούτε εις την αγκαλιάν της. Η άλλη μάννα του, η θάλασσα, ακόμη τον ελίκνιζε με τα κύματα της. Κ' εκείνη είχε κούνιαν, κ' εκείνη είχεν αγκάλην και αγκάλας πολλές. Διά την πρώτην μητέρα ήτο πλέον μέγας και ηλικιωμένος υιός. Διά την δευτέρα μεγάλην μητέρα, την προσφιλή και υγράν και άπιστον, ήτο ακόμη μικρόν, πολύ μικρόν τέκνον της.

Η γραία δεν επέμεινε περισσότερον να τον αποτρέψη. Επροσποιήθη μόνον ότι γνωρίζει και αυτή από θάλασσαν (και δεν εγνώριζεν άλλο παρά τους καμηούς της θάλασσας), και είπεν ότι το αγκυροβόλιον του βράχου δεν ήτο πολύ ασφαλές, και του εσύστησε να πάγη ν' αράξη την βάρκαν εκείθεν των βράχων, μεσημβρινότερα, προς την Σπηλιάν ή τες Πλάκες. Τούτο το έκαμε διά να είναι ο υιός της μακράν από την συνοικίαν και εις άποπτον από της οικίας, οπού θα ετελείτο ο γάμος. Πλην αυτός της είπε να ησυχάση και απήλθεν.

Όλα αυτά τα εσκέπτετο η ανήσυχος μητρική στοργή, αλλ' η γραία Μαρουδίτσα, η μήτηρ της Αρχόντως, ούτε ιδέαν είχεν ούτε υποψίαν ούτε έννοιαν αν ο Γιωργής, ο υιός της Μπούρμπαινας, ήτο ερωτευμένος με την κόρη της την Αρχόντω. Και αν είχεν ιδέαν, πάλιν δεν θα την έμελε τίποτε. Και αν εγνώριζεν ότι η κόρη της ανταπεκρίνετο εις το αίσθημα, πάλιν ολίγον θα ανησύχει. Τα κορίτσια δεν πρέπει να έχουν έρωτα, τί θα πη; Το μόνον χρέος των είναι να υπακούουν εις τους γονείς των. “Νυμφευμάτων μεν των εμών πατήρ εμός μέριμναν έξει”. Καθώς όλαι αι γραίαι, η Μαρουδίτσα ήτο συμφωνοτάτη με τον Ευριπίδην, χωρίς να έχη την τιμήν να τον γνωρίζη.

Τα κορίτσια δεν πρέπει να έχουν έρωτα. Δεν πρέπει, αλλ' όταν ο Γιωργής ήκουσε μέσα εις τον ύπνον του τους δύο πυροβολισμούς — διότι αφού η “κουλούρα” εμβήκεν εις το κεφάλι, δεν ήτο πλέον ανάγκη μυστικότητος,

και αυτός ο κίνδυνος μήπως “ρίξουν τα κορίτσια της νύμφης” παρήλθε πλέον· διότι τα κορίτσια, καθώς είναι γνωστόν εις πολλούς, τα ρίχνουν αι εχθραί της νύμφης, ενόσω διαρκεί η ακολουθία του Αρραβώνος, ήτις και δι' αυτό τελείται πολύ μυστικά, κατ' απαίτησιν των πονηρών γραϊδίων, χωρίς να πάρη είδησιν κανείς απ' έξω· κ' έπειτα η Μαρουδίτσα είχε λάβει πρόνοιαν να οχυρώση τους κόλπους της κόρης της, καθώς και του γαμβρού, με δύο μικρά ωραία χρυσοδεμένα τετραβάγγελα· οι δε πυροβολισμοί ρίπτονται κατ' αυτήν την στιγμήν του Στεφανώματος, ευθύς μετά την τελετήν του Αρραβώνος — όταν, λέγω, ο Γιωργής ήκουσε μέσα εις τον ύπνον του δύο τουφεκιές ή μάλλον τρομπονιές, εξύπνησεν έντρομος με ανασκίρτημα, και του εφάνη ότι ήτο κακός εφιάλτης. Αλλά δεν ήτο σωστόν ξύπνημα.

Ο νέος ευρίσκετο εν ημιασυνειδησία και δεν ενόει τίποτε. Του εφάνη ότι έβλεπεν ως εν ονειρώ εκεί, επάνω από τον βράχον, σύρριζα εις τον κρημνόν, μίαν οικίαν εκτάκτως φωτισμένην. Έπειτα εκοιμήθη πάλιν, κ' εκοιμήθη επί πολύ. Αλλά μέσα εις τον ύπνον του είχε συνείδησιν ονειρου μελωδικού, ούτως ειπείν, εφέρετο επί πτερύγων μουσικών φθόγγων, επί πτίλων αύρας εναρμονίου, λιγυράς. Μετά πολλήν ώραν εξύπνησεν.

Έκουσεν ευκρινώς βιολιά, λαγούτα, λαλούμενα. Τί ήτο; Εκοίταξε κατά τον βράχον. Ήτο πράγματι οικία λαμπρώς φωτισμένη, παμφαής, και η οικία αύτη ήτο της Μαρουδίτσας. Υπανδρεύετο λοιπόν το Αρχοντώ; Δι' αυτό ο Σιγουράντσας του είχεν είπει “ντρέπεται η νύφη”; Ποιά νύφη;

Είχεν ακούσει περί μνηστείας. Ίσως να έκαμαν μνηστείαν, και αυτά ήσαν τα “μβασίδια” του γαμβρού. Διότι συνήθως, ευθύς μετά την απλήν ανεπίσημον μνηστείαν, “μβάζουν” τον γαμβρόν, δηλαδή τον εισάγουν επισήμως εις την οικείαν της νύμφης. Κ' επειδή ο γαμβρός ήτο πέραν από τα Εικοσιτέσσερα Χωριά, νοικοκύρης άνθρωπος, ηθέλησαν να τον εμβάσουν εν πομπή εις την οικίαν, διότι αύριον θ' απήρχετο πάλιν εις την πατρίδα του, και ο γάμος θ' ανεβάλλετο μετά μήνας. Αυτό θα ήτον.

Εξήτει να εύρη μικράν παρηγορίαν, προσπάθει να πιασθή από ολίγην σφαλεράν ελπίδα. Επεθύμει να πιστεύση ότι αυτό μόνον ήτον. Ο γάμος θα εβράδυνεν. Είχεν καιρόν εν τω μεταξύ να βάλη μέσα εις ενέργειαν, διά να χαλάση τους αρραβώνας. Ήτο ικανός, αυτός, να το κλέψη, το Αρχοντώ. Και με όλα τα δίκια του. Διότι επίστευεν ότι διά της βίας ήθελαν να της δώσουν άνδρα ξένον άνθρωπον, οικοκύρην.

Αλλά τόσα φώτα, τόση χαρά, τόσος θόρυβος, ήτο μόνον διά τα μβασίδια; Ημπορούσε να το πιστεύση;

Έπειτα εκείναι αι φράσεις του Σιγουράντσα ήρχοντο πάλιν εις τον νουν του. “Μπορεί να τους σηκώσουν πρωί. θα μβαρκάρουν τη νύφη. Νά 'χη τον νουν του”.

Να ήτο λοιπόν αληθές; Ετελείτο γάμος εκεί επάνω; Υπανδρεύετο το Αρχοντώ;

— Ω, Τύχη και Πρόνοια! Ω, βουλαί ανθρώπων υποβολιμαίοι, του Αχιτόφελ βουλαί!

Τί να σκεφθή! Τί να είπη; Πώς ν' αρθρώση λόγον; Ήθελε, κατά το άσμα, “ν' αρχίση να πη τα πάθη του τραγούδια”. Σύρε να πης της μάννας σου να κάμη κι άλλη γέννα. Όχι! Ανάθεμα τη μάννα σου!...

Διατί κοιμάται; Πώς αγρυπνεί; Πώς μένει εξαπλωμένος; Και δεν εξέρχεται πνοή και στεναγμός από το στόμα του, και το όμμα του εκαρφώθη εκεί απλανές, και ζη, και δεν ζη, ενδόμυχον ζώην; Τί σκέπτεται; Σκέψις χρειάζεται; Όχι, δράσις. Να σηκωθή... Να πηδήση... Να τρέξη... να πετάξη... Ν' αναβή τον βράχον, σκαλοπάτια-σκαλοπάτια, στενούς δρομίσκους, λιθόστρωτα... Να φθάση εκεί επάνω... Να χυθή, να ορμήση... Να τους ταράξη. Να τους θαλασσόση... Να επίβάλη χείρα εις την νύφην, οπού στέκει στολισμένη και καμαρώνει. “Έλα εδώ, συ!”... Να την αρπάξη... Να την σηκώση ψηλά... Να την κατεβάση, κάτω από την σκάλαν... θα εξαφανισθούν... θα μείνουν απολιθωμένοι... θα τον νομίσουν διά τρελόν... θα συνέλθουν... θα τρέξουν κατόπιν του... Η γριά θα τραβήξη τα μαλλιά της, θα χυθή επάνω του, και θα τον σχίση με τα νύχια της τα μαύρα... Οι άλλοι, καλεσμένοι, κουμπάρος, συγγενείς, θα του ριχθούν με τους γρόνθους, με ράβδους, με τας φιάλας τας κενάς και με τας φιάλας τας μισογεμάτας... με την σκούπαν... με ό,τι τύχη. Αυτός με την μίαν χείρα θα σπρώχνη την νύφην εμπρός, με την άλλην θα προσπαθή να τους φέρη γύρο όλους!... Και ο γαμβρός, ο νοικοκύρης, με το πανωβράκι του το τσόχινον, με το φέσι του το στιλπνόν, με την τσάκαν του την βελουδένιαν, με το ζωνάρι του το μεταξωτόν, θα τρέξη απ' οπίσω του, και θα γυρευή να τους χωρίση... Όχι, θα του έλθη λιγοθυμιά, και θα πέση απ' οπίσω από την πόρταν... και τότε αι γυναίκες θα βάλουν τες φωνές, και θα πασχίζουν να ξελιγοθυμήσουν τον γαμβρό... και θα επέλθη μικρός αντιπερισπασμός... κι αυτός θα σπρώχνη την νύφην κατά τον βράχον, σμά εις την βάρκαν, κάτω, και με τους γρόνθους και με τους αγκώνας του,

καταπληγωμένος, αφρίζων, αιματομένος, άγριος, θ' απαντά εις τα κτυπήματα των λυσσασμένων.

Εμπρός! θάρρος, απόφασις. Σηκώσου! θα κουνηθήσ επί τέλους;

Είχε κοιμηθή αποβραδύς ο Σιγουράντσας, ο караβοκύρης. Εις τας δύο μετά τα μεσάνυκτα εξύπνησεν. Είχε χορτάσει τον ύπνον.

Έτριψε τα μάτια του, εχασμήθη, εγόγγυσεν, έρριψεν ολίγον νερόν εις τα βλέφαρα του, εφόρεσε την μικράν καπόταν του, και κατέβη.

Διευθύνθη εις το σπίτι της χαράς, εκεί οπού εγίνετο ο γάμος.

Δεν ήτο καλεσμένος, όχι, αλλ' ήτο караβοκύρης της βάρκας... του Γιωργή και ήτο ναυλωμένος να μεταφέρη τον νέον ανδρόγυνον πέραν. Η νύφη δεν είχε σπίτι ως προίκα. Η γριά της έδωκε δύο ή τρία μεταξωτά και ολίγα βαμβακερά φορέματα, δύο χαλκώματα, μισήν δουζίναν χουλιαράκια του γλυκού, δύο προσκέφαλα, τρία σινδόνια, μίαν σκάφη και μίαν ανεμοδούραν, έγγραψεν εις το προικοσύμφωνον πεντακοσίας δραχμάς μέτρημα, τας οποίας είναι άδηλον αν είχε σκοπόν ποτέ να δώση, και με αυτά τους “εκουκούλωσε”.

Το να μη λάβη σπίτι ως προίκα η νύφη εσήμαινεν ότι δεν θα έμενεν εγκάτοικος εις την πατρίδα της. Ο γαμβρός, πέρα, στα χωρία τα δικά του, έλεγαν ότι είχε σπίτι και σπίτια πολλά. Και χωράφια όχι ολίγα. Οικοκύρης άνθρωπος.

Είχεν αποφασισθή, ευθύς μετά τον γάμον, άμα εξημέρωνε να μβαρκάρουν ο γαμβρός, η νύφη, συνοδευόμενοι από την γριάαν, και να περάσουν πέραν εις τον Πλατανιάν, σιμά εις την Σηπιάδα άκραν, εις τα χωρία του γαμβρού, εις τα σπίτια του κ' εις τα νοικοκυριά του.

Είχαν συμφωνήσει με πολλήν μυστικότητα από το δειλινόν της Κυριακής (την μυστικότητα την ήθελεν η γριάα εις όλα, φυλαττομένη τας κακάς γλώσσας του χωρίου· ήθελε ν' αποκοιμίση την κοινήν περιέργειαν· δεν της ήρεσκε ν' ακούη σχόλια, διατί και πώς η γριάα Μαρουδίτσα υπάνδρευσε την κόρην της και την έστειλεν εις ξένον μέρος, και την εξεπάτρισε, και την “εκαράβωσε” μέρα-μεσημέρι· και προσέτι αν η νύφη είχε καλά προικιά, και αν “εκαμάρωνεν” όταν θα επήγαινε να μβαρκάρη κτλ.), είχαν συμφωνήσει, λέγω, με τον Σιγουράντσαν, τον караβοκύρην, πρωί-πρωί να τους πέραση πέρα με την βάρκαν, την βάρκαν του Γιωργή. Με αυτό το θάρρος επηγαινεν ο καπετάν Σιγουράντσας τας δύο μετά τα μεσάνυκτα εις της χαράς το σπίτι, χωρίς να είναι καλεσμένος. Είχε σκεφθή ότι καλόν θα ήτο να χορτάση τον ύπνον ενωρίς, αφού ήτον διά ταξίδι, και βαθιά την νύκτα, περί το δεύτερον λάληλα του πετεινού, να σηκωθή να υπάγη απροσκάλεστος εις της χαράς το σπίτι.

Έρκει άπαξ να είπη:

— Έ! τί κάνουμε; Καλορρίζικα δα. Ας είναι στερεωμένα. Κοντεύει να φέξη. Ο αστέρας θα βγη. Η Πούλια πάγει μεσουρανίς. Να, τώρα θα χαράξη. Εγώ λέω να τραβιόμαστε αγάλι! αγάλια. Τώρα με το απόγειο, το πρωί, θα κολλήσουμε μια χαρά πέρα, πριν ψηλώση ένα κοντάρι ο ήλιος... Ας είναι στερεωμένα, καλορρίζικα! Με γυιούς! Εβίβα σας! Στερεωμένο το ανδρόγυνο! Στην υγεία σας! Καλορρίζικα!

Και ύστερον επί τρεις η τέσσαρας ώρας θα εκερνάτο και θα έπινεν ανέτως, ως καλεσμένος με τους καλεσμένους, υπενθυμίζων μόνον από καιρού εις καιρόν:

— Κοντεύει να φέξη... Να τραβιόμαστε σιγά-σιγά. Εβίβα σας! Καλορρίζικοι! Στερεωμένοι!

— Ας φέξη! θα απήντων εκάστοτε ο κουμπάρος και οι καλεσμένοι.

Και ούτω συνέβη. Έτο ήδη τετάρτη μετά τα μεσάνυχτα. Γλυκοχαράματα, απόπασχα, Απρίλιος ο μην. Τα πουλιά εκελαδούσαν εις τα δένδρα, γύρω εις την ακρογιαλιάν. Η αυγή έδειχνε τα ρόδινα δάκτυλα της ψηλά από την κορυφήν του βουνού αντικρύ, και όλος ο αήρ εμοσχοβολούσεν από τα ρόδα των κήπων ολόγυρα, τα ρόδα τα οποία είχαν πλαστή από τον Δημιουργόν χωρίς ακάνθας· και τώρα, διά να δρέψη τις έν από αυτά ανάγκη να ματώση τα δάκτυλα... και πάλιν, όταν το ρόδον είναι υψηλά πολύ, δεν το φθάνει όσον και αν τανυσθή τις, μόνον αδίκως ματώνει τα δάκτυλα... και καμμίαν φοράν πέφτει και σπάξει τα πόδια.

Έτο τετάρτη ώρα γλυκοχαράματα, και κανείς ακόμη δεν είχε κινηθή από την οικίαν. Τέλος, η γριάα Μαρουδίτσα, ήτις επεθύμει να γίνη το μαρκάρισμα όσον το δυνατόν ενωρίτερα, επήρε δύο αβασταγές με ρούχα, τας οποίας είχεν ετοιμάσει, και, αφού συνεννοήθη με τον Σιγουράντσαν, τας έδωκεν εις δύο παιδιά, ανεψιούς της, να τας κουβαλήσουν κάτω εις τον αιγιαλόν.

— Εκεί εἶν' ἡ βάρκα, εἶπεν ὁ καραβοκύρης, δεικνύων διὰ τοῦ παραθύρου. Ὁ Γιωργῆς κοιμάται μέσα. Ἄς τον φωνάξουν νὰ σηκωθῆ, νὰ του παραδώσουν τὰ πράματα. Κι ὅ,τι ἄλλο ἔχετε, στείλετε το. Δώστέ μου κ' ἐμένα νὰ κουβαλήσω τίποτα, τώρα που θὰ κατέβω. Στερεωμένοι! καλορρίζικοι! Τέπερτε ὅλοι! Το ἀνδρόγυνο στερεωμένο!

Νὰ σηκωθῆ... Νὰ τρέξῃ... Νὰ τὴν αρπάξῃ μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια τους... Ἡ γρια θὰ τον σχίσῃ με τὰ νύχια τῆς... Αυτὸς θὰ τὴν αρπάξῃ ἀπὸ τον λαϊμόν νὰ τὴν πνίξῃ... Οἱ καλεσμένοι θὰ του ριχθούν με τὶς μπουκάλες, με τοὺς γρόνθους καὶ με τὰ ρόπαλα... Αυτὸς θὰ τοὺς κυνηγήσῃ μ' ἓνα σκαρμόν, μ' ἓνα μπάγκον, με μιαν τροπωτήρα, οπού μπορεῖ νὰ πάρῃ μαζί του ἀπὸ τὴν φελούκαν... Αἱ γυναῖκες θὰ βάλουν τες φωνές... Ὁ γαμβρός θὰ τὰς καταπραΰνη. “Σιωπάτε! σιωπάτε!”. Εἶναι εἰρηνικός ἀνθρωπος, φρόνιμος νοικοκύρης.

Δεν εσηκώθη... Δεν ἔτρεξε. Δεν ἦτο πλέον καιρός. Ὁ μακρὸς ἐφιάλτης τον εἶχε προδώσει.

Τὰ δύο παιδιά κατέβησαν κάτω εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ βράχου, φέροντα τὰς δύο δέσμας τῶν φορεμάτων. Δύο φανάρια υπήρχον ἐξ ἀρχῆς κρεμασμένα εἰς τὸ μπαλκόνι τῆς οἰκίας. Τρίτον φανάριον προσετέθη τώρα ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, διὰ νὰ φέγγῃ τον δρόμον εἰς αυτοὺς οπού ἤρχισαν νὰ κουβαλοῦν τὴν ἀποσκευὴν. Το ουράνιον δρέπανον, λευκόν, ἐστιλνωμένον, εἶχεν ἀνατεῖλει προ ὥρας, καὶ τώρα εἶχεν ὠχριάσει ἀπὸ τὰς ἐρυθράς καὶ κυανάς λάμπεις τοῦ λυκαυγούς. Καὶ τὰ ρόδα τῆς αὐγῆς ἐκοκκίνιζαν υψηλά, πρωτογενῆ, ἀφθαστα ρόδα... φλογίνη ρομφαία εἰς τὴν πύλνν του φωτός!

Τὰ δύο παιδιά ἐφώναξαν τον Γιωργῆν. Ἀλλ' ὁ νέος εἶχε σηκωθῆ πρὶν τον φωνάξουν.

— Μπάρμπα, εἶπ' οὐ καπιτάνιους, νὰ πάρ'ς, λέει τὰ ρούχα μέσ' τ' βάρκα.

— Εἶπε, λέει, ἡ θειά μ' ἡ Μαρουδίτσα, νὰ τὰ βάνης, λέει, σε καλή μεριά, τὰ ρούχα, νὰ μὴ βραχούνε.

— Νὰ τὰ βάνης, λέει, ἀπουκάτ' ἀπ' τὴν πλώρ' τς βάρκας, ὁμορφα - ὁμορφα.

— Τὰ ρούχα, λέει, κι τὰ μάτια σ'.

Καὶ συγχρόνως ἠκούσθη ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ βράχου κατερχομένη ἡ μεγάλη φωνὴ τοῦ Σιγουράντσα:

— Ἀλέστα, Γιωργῆ! Τὰ πήρες τὰ πράματα μέσα;

Εἶχεν ἐξέλθει ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, κ' ἐκεῖ προπεμπόμενος καὶ ξεκολλών ἀργά-ἀργά, ἐξηκολούθει νὰ κερνάται ἀκόμη.

— Γεια μας! Στερεωμένο τ' ἀνδρόγυνο! Καλορρίζικοι! Καλὸ μας κατανόδιο!

Καὶ μετ' ὀλίγα λεπτά κατήρχετο βραδύς τὴν κλιτύν τοῦ βράχου, ἐξακολουθών νὰ φωνάξῃ καθ' ὁδόν:

— Ἀσένιο, Γιωργῆ! Θά 'χουμε καλὸ ταξίδι.

Δεν ἦτο πλέον ψέμα, ἦτον ἀλήθεια. Ὁ Γιωργῆς ἔπλεε με τὴν βάρκαν του καὶ με τον Σιγουράντσαν. Ἐπλεε καὶ μετέφερε τὴν Ἀρχόντω, με τὴν μητέρα τῆς καὶ με τον γαμβρόν, τὴν ὥραν τῆς αὐγῆς. Τοὺς μετέφερεν εἰς τὴν Σηπιάδα ἀκραν, εἰς τὰ χωρία τοῦ γαμβρού, εἰς τὰ σπίτια του, εἰς τὰ νοικοκυριά του.

Καὶ πάλιν ἠμπορεῖ νὰ ἦτον ψέμα, τίς δύναται νὰ εἶναι βέβαιοσ; Ἦτο ὄνειρον μαγικόν, ἀπαίσιον καὶ τρομερόν, ὄνειρον το ὁποῖον ἐβλεπε με ἀνοικτά τὰ μάτια. Κ' ἐσφαλούσε τὰ μάτια καὶ ἀκόμη το ἐβλεπε.

Τὰ ρόδα τῆς αὐγῆς ἐφυλλορροοῦσαν κ' ἐκοκκίνιζαν αἰ παρειαί τῆς Ἀρχόντως, ἢ ἐκοκκίνιζαν μόναι τῶν εἰς τὴν θέαν τοῦ Γιωργῆ; Αυτὸς ἦτο χλωμός, μαραμμένος, ἀδρανῆς.

Τὰ ρόδα τῆς αὐγῆς δεν ἤρκουν διὰ νὰ τον κάμουν νὰ κοκκίνισῃ. Τὰ χέρια του μηχανικῶς, ὡς ξυλιασμένα, ἐτραβοῦσαν τὸ κουπί. Ξύλον κολλημένον ἐπάνω εἰς τὸ ξύλον.

Μίαν φορὰν μόνον ἐκοίταξε τὴν Ἀρχόντω. Το βλέμμα ἐκεῖνο ἦτον ἡ τελευταία συγκεντρωμένη ἀκτίς τῆς ψυχῆς του. Εἶτα ἐκείνη κατεβίβασε τὰ ὄμματα, καὶ τὸ ἰδικόν του ὄμμα κατέστη ἀπλανές.

— Καλὸ κατευόδιό σας!

— Παναγία μπροστά σας!

— Δούλευέ τα, καπετάνιο.

— Δούλευέ τα! δούλευέ τα.

Ἐμακρύνθησαν, ἐπελαγώθησαν, κ' ἔφευγαν, ἔφευγαν.

Δεν ἠμπορούσε νὰ συνάψῃ ἰδέαν πλέον. Δεν ἦτο τάχα πλέον καιρός παλληκαριὰς; Παρήλθεν ἡ ευκαιρία διὰ νὰ ορμήσῃ ἐπάνω εἰς τὸ σπίτι, νὰ τὴν αρπάξῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας ὄλων, με τοὺς γρόνθους καὶ με τοὺς ὀδόντας καὶ με τοὺς ὄνυχας.

Η γραία δεν θα τον έσχιζε πλέον με τα νύχια της τα μαύρα... Αυτός ημπορούσε ακόμη να την πνίξει... να την πνίξει... Έβλεπε τον γαμβρόν και του εφαινετο ως όρνεον, το οποίον είχαν έλθει από ξένον τόπον διά ν' αρπάξει την περιστέρα, την τρυγόνα.

Του ήρχετο να ξεστηθωθή, να πτύση εις τας χείρας, και να του είπη:

— Παλεύουμε, μπάρμπα;

Του ήρχετο να συγχαρή την γραίαν διά τον γάμον της τάχα — προσποιούμενος ότι είστευεν ότι αυτή ήτο η νύφη... διότι η ηλικία του γαμβρού εφαινετο διά να είναι σχεδόν πατήρ της κόρης.

Και να συγχαρή την νέαν διότι, μετά τόσα έτη ορφάνιας, είχαν αποκτήσει τάχα δεύτερον πατέρα.

Έπειτα του ήλθεν να είπη εις τον γαμβρόν, δεικνύων την θάλασσαν:

— Παραβγαίνουμε στο κολύμπι;

Εκείνος θα εκάγχαζε με την τρέλαν του νέου. Δεν είχαν όρεξιν διά θαλάσσιον λουτρόν. Ήτο χερσαίος, θα επήγαιεν ως μολυβήθρα κάτω εις τον βυθόν. Οικοκύρης άνθρωπος, με τα χωράφια του, με τα σπίτια του, με τα καλά του.

Το απόγειον εφύσα. Ο άνεμος εδυνάμωνε. Θα εδυνάμωνε πολύ. Ήτο ήμερα πλέον, και ο ήλιος θ' ανέτελλε πυριφλεγέθων επάνω. Και τα ρόδα των παρειών της νύμφης δεν θα εξηλείφοντο. Και η χλωμάδα η ιδική του ενίκα την ηλιοκαίαν του προσώπου του, την παιδιόθεν κτηθείσαν.

Ο άνεμος εδυνάμωνε. Σαβούραν δεν εφρόντισαν να βάλουν. Ποίος να το ενθυμηθή; Αυτόν δεν τον έμελεν. Ο Σιγουράντσας ήτο “καπνισμένος”. Ο γαμβρός δεν ήξευρεν από τέτοια. Ήτο στεργιώτης άνθρωπος, με τα χωράφια του, με τα υπάρχοντά του.

Ο άνεμος εδυνάμωνε. Τάχα δεν ημπορούσε να δυναμώση αρκετά, ώστε μ' ένα σαγανίδι ν' αναποδογυρίση την ασαβούρωτην βάρκαν;

Μ' ένα σαγανίδι μόνον. Με μικράν ανεπιτηδειότητα του Σιγουράντσα εις το τιμόνι, μ' ελαφράν απροσεξίαν του Γιωργή εις το πανί.

Και τότε όλα θα έπλεαν εις την θάλασσαν... όλοι θα έπεφταν εις το κύμα. Ο γαμβρός θα επήγαινε μολύβι εις τον πάτον, χερσαίος, αθαλάσσωτος άνθρωπος. Την γιαΜαρουδίτσαν ας την εγλύτωνεν, αν ήθελεν, ο Σιγουράντσας. Ο Γιωργής θα εγλύτωνε την Αρχόντω κολυμβών. “Κ' εσένα να γλυτώσω, κορμί μ' αγγελικό”.

Ένα σαγανίδι, ένα σαγανίδακι μόνον. Και τούτο τί εχρειάζεται; Μία παρατιμονιά του Σιγουράντσα δεν ήρκει; Και αυτή τί εχρειάζεται; Ένα καργάρισμα του πανιού δεν ήτο αρκετόν; Και δεν ήτο αυτό εις το χέρι του Γιωργή και μόνον;

Με το χέρι του ημπορούσε να βιάση το πανί, και με το πόδι του ημπορούσε να βγάλη τον πύρον της βάρκας. Η βάρκα είχαν οπήν φραγμένην διά πύρου, δίπλα εις την καρίναν. Ήτο τούτο σχέδιον του Γιωργή, όστις έσωζεν ακόμη παιδικάς τινας κλίσεις εις τα θαλασσινά του, και επεθύμει, καθώς βουλιούν τα παιδιά τες μικρές φελούκες κολυμβώντα, να βουλιά συχνά την βάρκαν του, διά να χορταίνη εκείνη θάλασσαν και αυτός κολύμβημα.

Με εν λάκτισμα, ακόμη ολιγώτερον, με εν κτύπημα του δακτύλου του ποδός, ημπορούσε να στείλη εις τον άλλον κόσμο ανανυλα τρεις ψυχάς, τον γαμβρόν, την πενθεράν και την νύφην... εάν δεν ήθελε να γλυτώση την τελευταίαν.

Ο κυβερνήτης, αν και βαρύς, θα εκολύμβα όπως-όπως και θα εγλύτωνε. Δεν απείχον ήμισυ μίλιον από την ακτήν. Ο γαμβρός θα επήγαινε βολίς εις τον πάτον με όλα τα σπίτια του... ή μάλλον χωρίς τα σπίτια του, χωρίς τα χωράφια του και τα υπάρχοντα του. Η γραία Μαρουδίτσα... αυτή το ψωμί της το είχε φάγει. Την κόρην της την είχε “κουκουλώσει” και την είχε κάμει νοικοκυρά. Θα εφρόντιζεν αυτός να της κάμη τα κόλλυβα... μαζί με την Αρχόντω.

Εμπρός! Καρδιά! Θάρρος!

Όχι, δεν έπρεπε να βουλιάξει την βάρκαν διά του ανοίγματος της οπής. Το μέσον δεν μετείχε παλληκαριάς, ήτο δε και απαίσιον. Έπειτα δεν θα ήτο πολύ ασφαλές, διά την εις τον άλλον κόσμο προπομπήν.

Με βουλιαγμένην βάρκαν εσώθησαν πολλοί μη γνωρίζοντες να κολυμβούν. Με αναποδογυρισμένην βάρκαν πολλοί και δεξιό κολυμβηταί εχάθησαν.

Ὅχι, δεν θα εβούλιαζεν την βάρκαν θα την αναποδογύριζε!

Θα έβλεπεν τερπνόν θέαμα, τον Σιγουράντσαν να κολυμβά ως φώκη μακράν του. Θα εξεπιάνετο από τον γαμβρόν, θα απηλλάσσετο από την πενθεράν, διά να ριφθή εις την θάλασσαν. Η γραία μόλις θα επρόφθανε να κάμη τον τελευταίον σταυρόν της, και η φωνή της αγωνίας της θα επνίγετο βαθιά κάτω.

Την επαύριον εις το χωρίον, οι ιερείς θα της έψαλλον τον “κανόνα” της, και θα προέτρεπον τους παρεστώτας να κάμουν μετανοίας διά την ψυχήν της. Και επί σαράντα ημέρας, όλαι αι ευλαβείς γραίαι του χωρίου θα έπαυον να τρώγουν οψάρια, με την υποψίαν ότι αυτά είχαν εγγίσει την πνιγμένην.

Να δράξη την Αρχόντω από τον βραχίονα... από την μασχάλην... όχι, από την μέσην, Και έπλεεν ήδη, έπλεε κ' εκολυμβούσε μαζί της. Δια μίαν φοράν ας γίνη γλυκιά η πικρή και αλμυρά θάλασσα.

Έφευγεν, έφευγεν ως δελφίνι, εφύσα κ' εξέρνα το νερόν ως φάλαινα, και προέβαλλε κοπτερόν τον βραχίονα ως ξιφίας. Έπλεε με τον δεξιόν βραχίονα, κ' εσφιχταγκάλιαζε την νέαν με τον αριστερόν. Άνω την κεφαλήν της, άνω. Ν' αναπνήη το δακτυλιδένιο στοματάκι της... “Μη φοβάσαι, αγάπη μου!” Και μικρόν κατά μικρόν θα εξετοπίζετο οργυιάς και οργυιάς... θα εξύγωνε, θα επλησίαζεν εις την ξηράν. “Τώρα, τώρα, εφτάσαμε, ψυχή μου”. Κανέν δυστύχημα δεν έμελλε να συμβή. Όλος ο κόσμος θα εσώζετο. “Εξαλίσθης, ψυχή μου; Όλα καλά τώρα. Επνίγη κανείς; Όχι, αφού εγλύτωσες συ”. Ω, πώς θα έπεφταν αφανισμένοι, μισοπνιγμένοι, στάζοντες θάλασσαν, επάνω εις την άμμιον. Αναπλασμένοι και αναβαπτισμένοι. Νέος Αδάμ και νέα Εύα, φέροντες τους χιτώνας θαλασσοβρεγμένους κολλητά εις την επιδερμίδα των, περισσότερον παρά γυμνοί.

“Εκεί εις τον βράχον είναι μία σπηλιά. Ύπαγε εκεί μέσα, φιλάτη μου, ν' αλλάξεις”. Εκείνη, αν είχε δύναμιν να τον ακούη, θα τον εκοίταζε κατάπληκτος. Ν' αλλάξη με τί; “Να στέγνωσης, θα σου φέρω εγώ φύλλα, απ' όλα τα δένδρα του δάσους, αγάπη μου, να σκεπασθής”.

Τέλος, αναποδογύρισε την βάρκαν; Έπνιξε τους επιβάτας; Την έσωσεν εκείνην;

Δεν ισχύει τηλαισθησία ούτε τηλεπάθεια, διά να ζητήσωμεν τας ψήφους των αναγνωστών, νοερώς, ακαριαίως, ουδέ Κοινοβουλίου τέμενος είναι παρ' ημίν ιερόν, αλλά ναός Ευβουλίας. Πας συγγραφεύς υποτίθεται ότι αντιπροσωπεύει την μέσην κρίσιν και το μέσον αίσθημα των αναγνωστών του. Δεν την αναποδογύρισε, δεν τους έπνιξε. Ολίγον ακόμη ήθελε διά να το κάμη, αλλά το ολίγον αυτό έλειψεν.

Έξαφνα είδε νοεράν οπτασίαν, την μορφήν της μητρός του της Μπούρμπαινας, εναέριον, παλλομένην. Ετράβα τα μαλλιά της κλαίουσα και του έλεγε: “Αχ! γυιέ μου! γυιέ μου! Τ' είν' αυτό που θα κάμης;”

Έκαμε κρυφά το σημείον του σταυρού επί της καρδιάς, από μέσα από το υποκάμισον του. Ενθυμήθη και είπε τρεις φορές το “Κύριε Ιησού Χριστέ”, οπού του το είχε μάθει, όταν ήταν μικρός, η μήτηρ του, και αυτός έκτοτε το είχε ξεχάσει. Είπεν: “Ας πάγη, η φτωχή, να ζήση με τον άνδρα της! Με γεια της και με χαρά της!”

Κατέστειλε το πάθος, επραύνθη, κατενύγη, έκλαυσε κ' εφάνη ήρωσ εις τον έρωτά του — έρωτα χριστιανικόν, αγνόν, ανοχής και φιλανθρωπίας.

Πηγές άρθρων και Συνεισφέροντες

Έργος: **Ηρωες** Πηγή: <http://el.wikisource.org/w/index.php?oldid=23941> Συνεισφέροντες: Dada

Άδεια

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>
